

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.

' ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ—ਜਵਾਬਦਾਰ

1968 ਦਾ RSA ਨੰ.1712 ਵਿੱਚ

1971 ਦਾ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1963-C ਐਮ

6 ਸਤੰਬਰ 1973

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 151, 152 ਅਤੇ 153 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ 32— ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ' ਅਪੀਲ ਇਨਰਿਲਿਮ' ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ — ਕੀ ਇਹ ਡਿਕਰੀ- ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ? ਇਸ ਦਾ - ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਹੈ।

■ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ; ਐਨੀ ਅਪੀਲ 1 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦੋ ਢੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੋਡ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; $6(fitiOT^{\wedge} ilfe^{\wedge}o$ ਕੇਸ ਜੋ 11 ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਲਫੀਵੋ-ਆਈਵੋਲਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ- ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਮੋਡ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਬਹਿਸਯੋਗ ਹਨ।, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। $fe \blacksquare ffe ' M^{\wedge}^{\wedge}; :$ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਾਇਨੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਬਹਿਸਯੋਗ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਟੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 1 ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਰਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਐਡੀਡਿਕਟਿਪ ਦਾ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਫਰੇਮਿੰਗ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੋਜ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੋ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਤ ਸੈਕਿੰਡ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਏਗੀ।

ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਵੱਲੋਂ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ

ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Hakam Singh v. Jaswant Singh, etc. (Jain, J.)

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ. ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 6 ਸਤੰਬਰ, 1973 ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

151, 152 ਅਤੇ 153 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਾਲਤੂ *litigations* (ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ) ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰੁਸਤ ਕਰਕੇ ਆਇਤਾਕਾਰ ਨੰਬਰ 34 ਕਿੱਲ ਏ ਨੰਬਰ 4, 8 ਕਨਾਲ ਦਾ ਰਕਬਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

1965 ਦਾ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 129/107/196, ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਲ. ਮਿਰਚੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ 21 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।)

ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਬਲਰਾਜ ਬਹਿਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਕੇਐਲ ਸਚਦੇਵ, 3 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਰੈਫਰਿੰਗ ਆਰਡਰ

ਜੇ.ਏ.ਆਈ.ਐਨ., ਜੇ.-ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

(2) ਜਸਵਜਸਵੰਤ? ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਇਓਮਿਨਰਜ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਹਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ 125 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼ੀਮਤੀ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 1712 ਆਫ 1968 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਵਾ ਦਿੱਤਾ। 10 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਇਹ ਕੇਸ ਮੁੜ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਇਤ ਨੰਬਰ 34 ਦਾ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 4, 8 ਕਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿੱਲਾ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ।

(3) ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ 1970 ਨੂੰ ਉਕਤ 8 ਕਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 20 ਮਈ, 1970 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ 17 ਜੂਨ, 1970 ਨੂੰ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਖਾਸਤ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 151, 152 ਅਤੇ 153 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਤ 34 ਦੇ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 4 ਸੀ. ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ 21 ਅਗਸਤ 1970 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਚਦੇਵ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਟਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਬਿਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਵਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਬੋਣੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਮਾਤਾ ਰੁਕਮੀਦ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਹੁਸੈਨ ਸਾਬ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾਰਾਮ ਵਿਘਨੇਸ਼ਵਰ (3) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4)। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਬਹਿਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਤੋਂ 37 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅੰਨਾਪੂ ਰਮੰਨਾ ਬਨਾਮ ਪੌਦੂਰੀ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮੁਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5), ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1932 ਪਟਨਾ 238.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1941 ਅਵਧ 251.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1953 ਬੰਬ 122.
- (4) 1966 CLJ (Pb.) 195.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1958 ਏਪੀ 768

ਕੌਮਲਚੰਦ ਬੇਨੀਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨਚੰਦ ਮੂਲਚੰਦ (6) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਦੁਰਗਾ ਸਿੰਘ

Hakam Singh v. Jaswant Singh, etc. (Jain, J.)

ਬਨਾਮ ਵਾਹਿਦ ਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਦੇਵਲਰਾਜੂ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਬੰਮਾ ਬਨਾਮ ਦੇਵਲਰਾਜੂ ਮਾਧਵਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ (8) ਅਤੇ ਅਲਤਾਪ ਏਐਚ ਬਨਾਮ ਜਮਸੂਰ ਏਯੂ (9) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

(6) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹਨ 'ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਭਾਰੂ ਹਨ। ਉਸ ਪੱਖਪਾਤੀ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸਚਦੇਵ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ। ਮੂਰਤੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ); ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ, ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ, ਜੇ. ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਵਜੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖੁੰਝ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੇਕਰ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ”

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

17 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮੇਰੇ ਲਾਰਡ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ,

- (6) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਮਆਰ 199 ' :
- (7) ਏਆਈਆਰ 195 ਏ. 226.
- (8) ਏਆਈਆਰ: 1946 ਮੈਡ: 492-
- (9) ਏਆਈਆਰ 1926 ਕੈਲ. 638:

ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

(7) ਸਾਡਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(8) ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾਇਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੂਠ ਬੋਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ .11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰਮਾਨ

(9) ਸ੍ਰੀ ਬਹਿਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਕਿ - ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਸਚਦੇਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 32 ਤੋਂ 37 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਦਲਦਾ ਜਾਂ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਡਿਕਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖੰਡ 5 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4H ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 551 (ਹੁਣ) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

Hakam Singh v. Jaswant Singh, etc. (Jain, J.)

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਬਰਾਬਰ), 1888 ਦੇ ਐਕਟ VII ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੁਆਰਾ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 'ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

(10) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੰਬਈ, ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਅਵਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ।

(11) ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(12) ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨੰਗੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਆਰਡਰ 41, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦੋ ਢੰਗ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੋਡ ਅਜਿਹੇ are ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਤਲਾਬ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ res- ਵਿਧੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਜੋ ਬਹਿਸਯੋਗ ਹਨ, ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਓਥੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਬਹਿਸਯੋਗ ਨੁਕਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ' 1 ' ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ#

ਔਰਡੀਲ ਮੀ 11; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜੇਕਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਰਣਾ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾਇਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖਾਰਿਜ਼ਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਰਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ - ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(14) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ "ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼" ਦੇ ਭਾਗ I ਦੇ ਅਧਿਆਇ 14-ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ 'ਫਰਮਾਨ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ, ਭਾਵੇਂ ਅਧੀਨ - ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਹੈ। ਕਿ ਖੰਡ 1 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 14-ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਕਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਡਿਕਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਗ 5 ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4-H ਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅੰਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ ਐਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(15) ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਚਦੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਫੂਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ - ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ

ਫਰਮਾਨ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 551 (ਹੁਣ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 11) ਵਿੱਚ 1888 ਦੇ ਐਕਟ VII ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਬਾਪੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (10) ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਅਤੇ ਅਵਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ

Hakam Singh v. Jaswant Singh, etc. (Jain, J.)

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ ਹਨ , ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈਫਰਿੰਗ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

1888 ਦੇ ਐਕਟ VII ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 551 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਪੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 551 ਅਧੀਨ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :-

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗੋਵਰਧਨਰਾਮ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 551 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 584 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋ ਫਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, (ਏ) ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਫ਼ੂਤ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜੋ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਟਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਬਿਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ: -

“ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਖਾਮੀ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 2, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਫਰਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ, ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਦੋ ਫਰਮਾਨ ਹੋਣਗੇ, ਇਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11(1) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਫਰਮਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ।

(10) ILR 21 Bom. 548.

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਓਈਡ?-41, ਐਟਲੇ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ 4 ਨੇਫਰ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ 'ਇਕ ਇਹ ਹੈ ਜੋ ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ' ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕੋਰਟ ਬੀਡਬਲਿਊ' ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਅਫ਼ੂਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਬੀਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ : '

ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਿਸਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਡਿਸਨੀਐਸਡੀਐਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ **ctftiAe 1** ਨੂੰ "ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਅਤੇਫ ਬ'ਓ^ ^ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ?

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ।

ਇਹ ਕੋਰਸ "**CeHainly** ਹੈ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ **eaHief** ਨੇ ਦੇਖਿਆ; ਮੈਂ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਮਦਰਾਸ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪਟਨਾ, ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਅਵਧ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੀਡਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। *ਮੁਰੂ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਵੀ; ਬਿਸ਼ਾਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4)*

(16) 'ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ (*ਤਿਮਰੀ ਉਦਰ ਆਰਡਰ 41*, ਨਿਯਮ ਅਲ, ਇੱਕ-ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ' ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ **1** ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ **tM** ਸੋਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਝੂਠ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਵੇਗਾ (ਬਿਰਿਟਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।'

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। . 7

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ > . ; ■ <

-ਪਹਿਲਾਂ। *t Mqn* ਇਸਫਹਾਨ ਸਿਨਾਹ *Cydrcdf m^ S'*. 'ਰੋਟੀ-ਏਰੀਆ , 1.1.

- ;M^ ! ਅਮੀਨ ਚੰਦ -ਪਰੋਬ ; ਲਾਲ;-ਰਿਜ਼ਿਊਨਡੇਨ?

7 !;y ^

17'7'।

ਇੰਡੀਅਨ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਐਕਟ (1890 ਦਾ IX)— ਧਾਰਾ-77 - ਗਨੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ « ਮਟਰ > ਫੋ^ j
*sho^hh&liv^* ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ